

Anne's AANRADERS

Het leven van Anne Brylla, van kwekerij Rein en Mark Bulk, bestaat uit planten. Ze geniet van haar werk op deze traditionele, Boskoopse kwekerij en deelt haar enorme plantenkennis graag met de lezers van Groei & Bloei. Anne aan het woord over drie onbekende klimmers: paarse appelbes, een bijzondere *Ampelopsis* en de sprookjesachtige chocoladewingerd.

Tekst Hester van Gent Beeld Mark Bulk, e.a.

Ampelopsis glandulosa var. maximowiczii

***Ampelopsis glandulosa* var. *maximowiczii* is een klimplant met zeer opvallende en decoratieve bessen.** Net pareltjes. Eerst zijn ze groen en daarna zie je witte, turquoise, lichtblauwe, donkerblauwe en paarse bessen door elkaar heen. Bijna onnatuurlijk, maar toch ook weer niet. Je moet het echt zelf zien. Uiteindelijk worden ze staalblauw. In oktober trekt deze klimmer enorm de aandacht van de bezoekers op onze kwekerij; iedereen wil weten welke plant het is! De bessen zijn niet geliefd bij vogels en blijven mooi tot aan de eerste vorst. Als je er een paar bessen af haalt en als decoratie in huis in een schaal legt, blijven ze zeker nog twee weken goed.

De klimmer ziet er heel vitaal uit. Aan het blad kun je goed zien dat hij lid is van de familie van de Vitaceae (wijnstokfamilie). De bladeren hebben rode bladstelen en kunnen een fraaie herfstkleur krijgen.

***A. glandulosa* var. *maximowiczii* is een flinke groeier, die zelfs wat kan woekeren.** Eventueel kun je hem terugsnijden, hij komt dan mooi bossig terug. Zet hem in de zon of halfschaduw, bij voorkeur in wat vochtige en rijke grond, maar dat is geen harde eis. Ik had vroeger een exemplaar op mijn balkon in een pot. Hij stond donker en vaak een beetje droog, maar in het najaar zag hij er met zijn bessen prachtig uit.

Vanwege de dichte groei is het een ideale klimmer om een lelijke muur te verstoppen. Je kunt hem ook tussen andere klimplanten zetten, maar dan moet je wel wat meer tijd in het snoeien steken. Houd je van bessen, plant hem dan samen met *Viburnum nudum* Brandywine (de bes van deze heester verkleurt via crème-abrikoos en roze naar donkerblauw), *Viburnum dilatatum* 'Michael Dodge' (met intens gele bessen) of *Callicarpa japonica* 'Leucocarpa' (met witte bessen). De wit/groene bloemen in mei en juni zijn onopvallend, dus je kunt er ook een klimplant naast zetten die wel opvallende bloemen heeft, bijvoorbeeld *Campsis*, *Clematis* of *Wisteria*. Je hebt dan het hele seizoen een mooi plaatje. Andere noemenswaardige *Ampelopsis*-soorten zijn *A. aconitifolia*, met heel apart, mooi ingesneden blad en een roodachtige steel, en *A. megalophylla*, met groot blad dat een prachtig intense herfstkleur krijgt. Ze zijn allemaal goed winterhard.

Sprookjesachtige chocoladewingerd

De nog weinig bekende chocoladewingerd (*Akebia x pentaphylla*) is een kruising tussen *Akebia quinata* en *Akebia trifoliata*. Vanwege de decoratieve, donkerpurperen bloemen is het een van mijn favorieten. Het zijn net kunstwerkjes. Ik kan er gerust dagelijks een paar minuten naar kijken zonder dat ze gaan vervelen. Ze lijken op die van *Akebia quinata*, maar zijn nog intenser van kleur. In april-mei verschijnen ze in grote hoeveelheden. De plant is eenhuizig, wat betekent dat er zowel mannelijke als vrouwelijke bloemen aan dezelfde plant zitten. Maar voor een goede bestuiving kun je er het beste een andere *Akebia* - bijvoorbeeld *A. quinata* of *A. trifoliata* - of een *A. x pentaphylla* van een andere genetische herkomst naast zetten.

Het blad heeft een mooi gegolfde rand en is frisgroen, waardoor de bloemen nog mooier uitkomen. De opvallend grijsblauwe vruchten die in de late zomer kunnen verschijnen, worden zo'n 7 centimeter groot en zijn eetbaar. Ze zijn heel zoet.

De chocoladewingerd is een zeer krachtige groeier die tussen de 3 en 7 meter hoog wordt. Hij windt zichzelf omhoog. Als hij andere planten dreigt te overgroeien of te groot wordt, kun je hem afknippen. De plant is heel gezond en straalt echt vitaliteit uit. Het enige minpunt is dat het blad een beetje gevoelig is voor echte meeldauw. Dat is de enige schimmel die goed gedijt bij droogte. Daarom moet je de plant niet op een te droge plaats zetten. Hij verlangt wel water, maar mag ook weer niet te nat staan. Verder stelt deze *Akebia* weinig eisen, hij doet het zowel in de zon als in de halfschaduw.

Op de kwekerij staat de chocoladewingerd een beetje verstopt, hij groeit over een paar houten palen waar hij een soort dak vormt. In je tuin kun je hem over een pergola of poort laten groeien, zodat je eronderdoor kunt lopen. De bloemen hangen dan als trosjes onder de bladeren. Als de zon erdoorheen schijnt, zie je de kleur van de bloemen nog beter en ook hoe bijzonder ze zijn. Je krijgt dan het gevoel in een sprookjesdecor te lopen!

Voor kleurcombinaties in dezelfde sfeer zijn donkerbloeiende vaste planten, zoals *Aquilegia vulgaris* 'Black Barlow' en *Scabiosa atropurpurea* 'Black Knight', heel geschikt. Voor een mooi contrast kun je er nog een roos met crème-gele bloemen bij zetten, bijvoorbeeld *Rosa* 'Korschnuppe' of *Rosa* 'Gruß an Aachen' (licht abrikoos).

De chocoladewingerd komt oorspronkelijk uit Japan en is bij ons goed winterhard. Hij behoort tot de familie van de Lardizabalaceae, een kleine familie met meer bijzondere planten.

Binnen het geslacht *Akebia* zijn meerdere soorten en cultivars verkrijgbaar met verschillende kleuren bloemen, waaronder *Akebia quinata* 'Variegata' (met bont blad), *Akebia quinata* 'Amethyst Glow' en *Akebia quinata* 'White Chocolate'. De een is wat makkelijker verkrijgbaar dan de ander maar het is de zoektocht zeker waard!" ►

Foto: www.jardinage.ooreka.fr

Linksboven en -midden *Ampelopsis glandulosa* var. *maximowiczii*.

Linksonder *Ampelopsis megalophylla* in herfststooi.

Rechtsboven *Akebia x pentaphylla* in bloei.

Rechtsonder *Akebia quinata* 'Amethyst Glow'.

Paarse appelbes (Billardiera longiflora)

Je gelooft je ogen gewoon niet als je de bessen van deze plant voor het eerst ziet. De kleur is zo intens paars! Heel apart en opvallend, het lijkt wel of ze een laagje parelmoer hebben, zo mooi glimmen ze. De paarse appelbes bloeit in mei-juni met lange, crème-witte, hangende bloemetjes. De bloem zelf is niet spectaculair, maar omdat het er zoveel zijn, vallen ze wel op. *Billardiera longiflora* behoort tot de familie van de Pittosporaceae. Het is een sierlijke, ongeveer 2 meter hoge klimmer met smal blad. De besjes zijn eetbaar. Ze smaken naar appel, maar het vruchtvlees is droger, een beetje sponzig en er zitten veel zaden in. Omdat de vruchten zo mooi zijn, is het leuk om er toetjes mee te garneren. De vogels laten de paarse bessen links liggen, zodat je er van augustus tot en met oktober plezier van hebt. Er is ook een cultivar ('Cherry Berry') met rode bessen. *Billardiera longiflora* var. *fructu-albo* heeft sneeuwwitte bessen.

Oorspronkelijk komt *Billardiera* uit Tasmanië (Australië).

Bij ons is de plant op het nippertje winterhard. Zorg dus voor een beschutte standplaats, uit de (oosten)wind. De plant verlangt zon of halfschaduw. Ideaal is een plek op het zuidwesten. Goed waterdoorlatende grond is essentieel. Als *Billardiera* te nat staat, sterft hij af. Op zware (klei)grond, voorkom je dit door voor het planten een diep gat te graven en daar goede tuinaarde - eventueel gemengd met zand - in te storten. Je kunt de plant ook in een grote pot zetten.

Billardiera klimt zelf, maar er moet wel iets zijn waar hij zich omheen kan winden, bijvoorbeeld touwen of een rekje.

Op de kwekerij hebben we hem langs de stam van een afgezaagde boom laten klimmen. Om *Billardiera* in de gewenste vorm te houden, kun je hem snoeien. Doe dit niet te laat in het jaar; bij flinke vorst loop je anders het risico dat de takken te ver invriezen. Als hij op een goede plek staat, is het een makkelijke plant. Op de kwekerij hebben we er nog geen ziektes in aangetroffen. Ik vind deze klimmer leuk in combinatie met bonte grassen, bijvoorbeeld *Miscanthus sinensis* 'Morning Light' of *Carex siderosticha* 'Silver Sceptre'. Je krijgt dan een sterk contrast. *

Rechtsboven *Billardiera* bloeit in mei.

Rechts De besjes smaken naar appel.

Onder *Billardiera longiflora* 'Cherry Berry'.

Foto: Jim Duggan

DE KWEKERIJ

Boomkwekerij Rein en Mark Bulk in Boskoop (www.bulk-boskoop.nl) kweekt zeldzame en bijzondere planten voor de groothandel, maar particuliere tuiniers zijn ook welkom. Zie voor meer verkoopadressen www.plantago.nl.